

методів отримання інформації; гуманізму; конфіденційності; проведення оперативно-пошукових заходів та досліджень.

Вищезазначені принципи реалізуються за допомогою системи методів, до яких належать: спостереження, бесіда, психологічний експеримент, інтерв'ю, контент – аналіз документів, тестування, психологічний аналіз діяльності, метод незавершених речень тощо.

Ефективність застосування цих методів обумовлена їхнім творчим тандемом з урахуванням особливостей, конкретних ситуацій та форм. Стратегії реалізації зазначених методів пот ребують подальшого вивчення, уточнення та вдосконалення.

З вищевикладеного можемо сказати, що оперативно-пошукова психологія займає положення, яке межує між загальними напрямками психології та широким спектром юридичних наук та навчальних дисциплін. Зміст оперативно-пошукової психології містить дані з психології та юриспруденції. Ці данні адаптуються та розвиваються, є доповненням до інтерпретації проблем оперативно-пошукової діяльності тощо. Оперативно-пошукова психологія направлена на дослідження спеціальних проблем, розробляти практичні рекомендації для її вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I: Підручник. Харків: НУВС. 2002. 336 с
2. Розов В. І. Психологія оперативно-розшукової діяльності в схемах і таблицях: навчальнонаочний посібник. Київ. КНТ. 2022.148 с.
3. Філіпенко Н.Є. Організаційно-психологічні питання професійної підготовки оперативних працівників для застосування гласних та негласних методів й заходів ОРД. Форум права. 2006. № 1. С.89-107.

*Малюк Василь Васильович,
кандидат юридичних наук*

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦСЛУЖБАМИ РФ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗВІДУВАЛЬНО-ПІДРИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Упродовж всього періоду існування незалежної України проблема комплексної протидії організованій злочинності як негативному соціальному явищу, яке становить реальну загрозу безпеці громадян, суспільства та держави, залишається актуальною. На фоні збройної агресії протидія організованій злочинності отримала новий зміст, що пов'язаний з тим фактом, що російська федерація використовує свої організовані злочинні угруповання як фактор

проникнення у політичну та економічну системи України з використанням цілого арсеналу наявних сил та засобів.

Російська організована злочинність за межами рф використовується як інструмент держави, тому на перманентній основі відбувається проведення рф спеціальних операцій гібридного характеру закордоном за участю (та активним залученням) організованих злочинних угруповань. Однією із суттєвих складових таких операцій є як активне використання вже існуючих організованих злочинних угруповань та окремих їх членів, так і створення окремих злочинних структур, які користуючись підтримкою спецслужб, значними грошовими коштами держави (рф) – займають лідируюче становище у певних сферах злочинної діяльності на території України. При цьому, формати злочинного тандему спецслужби держави-агресора у поєднанні з криміналітетом у значній мірі різняться, у залежності від етапу такого впливу.

З моменту отримання Україною незалежності стратегічною метою кремля була поступова «повзуча окупація» України. Керівництво рф, як одного з агресорів сучасного світу – зробило ставку на проведення силових та гібридних сценаріїв реалізації власних імперських інтересів, що обумовило тенденції розповсюдження цих сценаріїв за межами своїх кордонів, як у європейському, глобальному масштабах, так і на території суверенних держав, зокрема в Україні. Вітчизняні організовані злочинні угруповання встановлюють та підтримують «прямі зв'язки» зі злочинцями з рф (особливо «зłodіями в законі»), які, в свою чергу, знаходяться під контролем (а у деяких сферах злочинних інтересів – повністю «підім'яті») спецслужб рф. Характерною особливістю спецоперацій (неконвенційних або напівконвенційних заходів), що проводяться спецслужбами РФ є активне створення, підтримка і використання вітчизняних кримінальних структур, які мали контакти із російськими організованими злочинними угрупованнями. Ще до початку збройної агресії керівництво рф використовувало організовану злочинність з метою вирішення своїх інтересів, у тому числі й геополітичних.

Наступним етапом стало вичленування з загальної маси «приручених» організованих злочинних угруповань, тих, для яких були вигідні (як територіально так і економічно) зв'язки з представниками російської організованої злочинності, що передбачало створення кримінальних альянсів (логістичних злочинних зв'язків) з місцевими злочинцями (особливо представниками етнічних груп). Практично найбільш помітним був створений злочинний тандем

взаємовигідних альянсів російських і українських злочинних угруповань на територіях Донецької та Луганської областей. Результатом цієї спецоперації рф був приход до влади «донецьких», які (разом з командою своїх поплічників зайняли переважну більшість ключових державних посад) відверто лобюював інтереси рф в Україні, аж до відмови від європейського курсу розвитку держави.

Після усунення від влади зазначених осіб, наступним етапом використання спецслужбами рф організованих злочинних угруповань стало їх залучення до груп «добровольців», які утворили так звану «місцеву самооборону» у Криму, з метою легітимізації дій російських військ спеціального призначення під час анексії у лютому-березні 2014 року.

Розвиток такої тактики спостерігався на території Донецької та Луганської областей у квітні-липні 2014 року, у результаті чого – значну частину з так званих «ополченців», які воювали на Донбасі – склали фактично «мафіозні групи», які отримали змогу перетворити важелі злочинного світу у політичну й економічну владу за підтримки спецслужб та збройних сил рф.

У 2018 році Служба безпеки України у Мелітопольському, Бердянському та Приморському районах Запорізької області припинила діяльність організованих злочинних угруповань, що були причетні до скоєння тяжких і особливо тяжких злочинів і діяльність яких координували представники російських кримінальних кіл, пов'язаних, у свою чергу, із російськими спецслужбами.

Залучення організованих злочинних угруповань до здійснення спеціальних операцій відмічалось та було характерним для перших етапів збройної агресії у 2022 році – для створення хаосу та безладу в окремих містах, регіонах чи у державі в цілому.

На фоні активного конфіденційного співробітництва, також відбувається посилення терористичної складової політики кремля в сусідніх країнах, що є свідченням відсутності у чинного російського політичного керівництва інших можливостей для досягнення поставлених цілей, а це означає і погіршення внутрішньополітичної ситуації в рф.